

MAKTABGACHA TA'LIMDA INNOVATSION YONDASHUV METODLARI

Ergasheva Sarvinoz Ulug'bek qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 2 – bosqich talabasi

mail: ergashevasarvinoz72@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan pedagogik jarayon murakkab, shu bilan birga rangbarangdir. Ta'lim-tarbiya samaradorligiga erishishda maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi har bir faoliyat turini to'g'ri tashkil qilish lozim. Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, va ularning samaradorligi haqida bayon qilingan

Kalit so'zlar: ta'lim tarbiya, zamonaviy texnologiyalar, innovatsiyalar, innovatsion ta'lim texnologiyalari, kontseptuallik,

Innovatsiya (inglizcha innovation) - yangilik kiritish, yangilikdir. A.I. Prigojin innovatsiya deganda muayyan ijtimoiy birlikka - tashkilot, aholi, jamiyat, guruhga yangi, nisbatan turg'un unsurlarni kiritib boruvchi maqsadga muvofiq o'zgarishlarni tushunadi. Bu innovator faoliyatidir.[1]

Innovatsion ta'lim texnologiyalari uchta asosiy komponentga asoslanadi:

- Zamonaviy, yaxshi tuzilgan tarkib, uning asosi tadbirkorlik faoliyatining hozirgi voqeliklariga javob beradigan kasbiy faoliyatdagi kompetensiyadir. mazmuni zamonaviy aloqa vositalari orqali uzatiladigan turli multimedia materiallarini o'z ichiga oladi.

- Zamonaviy, innovatsion o'qitish usullarini qo'llash. Bunday usullar bolajak mutaxassisning kompetensiyalarini rivojlantirishga, oquvchilarni faol bilim va amaliy faoliyatga jalb etishga, bilish jarayonida tashabbuskorlikni namoyon etishga yonaltirilgan bolishi kerak. Ta'lim dasturlarini passiv assimilyatsiya qilish istisno qilinadi.

- Ta'lim jarayonida zamonaviy infratuzilmaning mavjudligi. U o'qitishning yangi shakl va usullarini, xususan, masofaviy ta'limni qo'llashga yordam beradigan axborot, texnologik, tashkiliy va kommunikatsiya komponentlariga asoslanishi kerak.[2]

Maktabgacha ta'lim mutaxassislari ta'lim tizimida innovatsion g'oyalarni yaratish va joriy etish zamonaviy bolalar bog'chasini rivojlantirish uchun zaruriy

shartdir degan fikrga kelishib olishadi. Moliyalashtirish yuzasidan davlat muassasalari "Maktabgacha tarbiyachiga pul ketayotganda" innovatsion tashkiliy echimlarining kundalik tartibida kiradigan innovatsion tashkiliy echimlarning kunlik tartibiga kiritilishi institutning obro'sini sezilarli darajada oshiradi va rivojlanishning keyingi yo'nalishlarini belgilab beradi. O'quv jarayonida innovatsion texnologiyalarni joriy etish psixofizik yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda, maktabgacha tarbiyachilar tomonidan har doim ijobiy seziladi, ular faoliyatni osongina o'zgartiradilar.[3] O'z navbatida, tashabbus pedagogik kompozitsiya Ota-ona jamoatchiligi, bolalar bog'chasini o'quvchilarning oilalari bilan o'zaro ta'siri mexanizmlarini takomillashtirish zarurati, shuningdek, muhim ahamiyatga ega. Mutaxassislarning ta'kidlashicha, shtatlardagi innovatsion texnologiyalar nafaqat mumkin, balki ehtiyoj ham. Biroq, buni yodda tutish kerak pedagogik texnologiyalar maktabgacha bolalarning o'quv jarayonida qo'llanilishi mumkin, bir nechta qat'iy talablar berildi. Bularga quyidagilar kiradi:

- Kontseptuallik, o'quv jarayoni ma'lum ilmiy tushunchaga asoslanishi kerakligini anglatadi.

- Tizimga tegishli texnologiyalar, bu texnologiyalar tizimga xos bo'lgan barcha belgilarga ega bo'lishi kerak. Ya'ni, ular yaxlit, mantiqiy va ularning elementlarining tarkibiy qismlari bo'lishi kerak - o'zaro bog'liq.

- Ishlov berish - pedagogik jamoa muayyan maqsadlarni belgilash, o'quv jarayonini rejalashtirish, ish jarayonida, bir yoki boshqa lahzalarni tuzatish imkoniyatini tushunish kerak.

- Reprodikuvchanlik – bu talabga nisbatan qo'llaniladigan o'qituvchi shaxsidan qat'i nazar, texnologiyani teng darajada samarali bo'lishi kerak.[4]

Maktabgacha ta'lim tizimini isloh qilishning rasmiy belgilari – bu maktabgacha ta'limning barcha bo'g'inlarini modernizatsiya qilishga imkon beradigan huquqiy, ma'muriy, iqtisodiy sharoitlarni o'zgartiradigan yangi me'yoriy hujjatlardir.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim tarbiya jarayonining tashkil etilishining o'z formatini topishga, shaxsiy modelini tadbiiq etishga imkon beradigan yangi ta'lim shakllaridan foydalanishga qiziqish ortib bormoqda. Yaqin vaqtgacha maktabgacha ta'lim muassasalarining odatiy bir hil yo'nalishdagi faoliyati, yangi texnologiyalarni joriy etish vositasida hilma –hillik kasb eta boshladi. "Ta'lim muassasasi" tushunchasi yangi "ta'lim tashkiloti" tushunchasi bilan almashtirildi. Zamonaviy hayot bizga buyurgan talablar, shuningdek maktabgacha ta'lim va tarbiyaning Davlat Standartiga ko'ra ta'lim va tarbiya jarayonlarini sifatli tashkil etish har bir maktabgacha ta'lim tashkiloti oldidagi oliy maqsadidir. Davlat

standartining maqsadi maktabgacha ta'lim tizimini zamonaviy talablarga asoslangan holda tashkil etish, bolalarni sog'lom va har tomonlama yetuk qilib voyaga yetkazish hisoblanadi. Uning vazifalari qatorida ta'lim-tarbiya jarayoniga samarali ta'lim va tarbiya shakllari hamda usullarini joriy etish hamda ta'lim-tarbiya jarayonining hajmiga, mazmuniga va sifatiga doir majburiy minimum talablarni joriy etish va nazoratini tashkil etish ham bor.[5]

O'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi biror nazariya va maqsad asosida ishlab chiqiladi. Pedagogik tizimning amalga oshishi, uning moslanuvchanligi hamda talabanin shaxsiy xususiyatlari, ulaming texnologik va individual me'yorlari bilan bog'langan. Bunda ushbu texnologiyalarning moslashuvchanligi, ulchaming variativligi, talaba xatti-harakatlarining bosqichlilik muhim ahamiyat kasb etadi. O'qitish texnologiyasi sathida o'quv jarayonining barcha komponentlari yoritiladi.

Shaxsga yo'naltirilgan texnologiya asosida talabalarning intellektual va emotsional-motivatsion rivojlanishi, bilim va kasbiy malakalar shakllanishi, ta'lim jarayoniga qadriyat sifatida yondashish munosabatini ta'minlash, faollikni oshirish, o'z-o'zini anglash va mustaqilligini shakllantirish yotadi.[6]

XULOSA

Yuqoridagilarni sarhisob qilib, xulosa qilishimiz mumkinki, XXI - asrning asosiy "ko'nikmalarini" o'zlashtirib, maktabgacha yoshdagi bolaning shaxs sifatida shakllanishi va o'sishi jarayonida, keyingi hayotda muhim bo'lgan fundamental ko'nikma va malakalarni o'rganish osonroq bo'ladi. Texnologik yondashuv, ya'ni innovatsion pedagogik texnologiyalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etishda keng tadbiiq etish, maktabgacha yoshdagi bolaning yutuqlarini kafolatlaydi va kelajakda ularning maktabda muvaffaqiyatli o'qishiga xizmat qiladi. Maktabgacha ta'lim tizimidagi istalgan pedagog va tarbiyachi, avvaldan ma'lum, hamda keng qo'llanilgan mashxur metod va texnologiyalarni o'z faoliyatida qo'llab ham, texnologiyaning yaratuvchisiga aylana oladi. Chunki xar bir texnologiya moxir pedagog va tarbiyachilar qo'lida yanada sayqallanib, o'zigagina xos jilo bilan nur sochadi. Zeroki xar qanday texnologiya – bu yaratuvchanlik va ijodkorlikdir. Yangi pedagogik texnologiyalar vositasida ishlashni o'rgangan pedagog va tarbiyachining oliy maqsadi bolaning rivojlanish paytidagi kognitiv jarayonni to'g'ri tashkil etish bo'lib qoladi. Hamma narsa bizning qo'limizda, muhimi fursatni va tashabbusni boy bermaslikdir.

Ta'limda innovatsion texnologiyalar o'qitishda muayyan yondashuvlarni qo'llash asosida qo'llaniladi, ya'ni. yangi texnologiyalarni rivojlantirish uchun asos

boʻlgan talablar va maqsadlarni oʻz ichiga olgan tamoyillar. Pedagogik sohadagi barcha innovatsiyalar jamiyat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining hozirgi bosqichiga qatʼiy mos kelishiga asoslanadi. Hozirgi vaqtda ular oʻquvchilarning mustaqilligini rivojlantirishga, oʻz-oʻzini oʻrganish va oʻz-oʻzini rivojlantirish qobiliyatlarini shakllantirishga, oʻquv dasturlarini mexanik ravishda emas, balki ongli ravishda oʻzlashtirishga qaratilishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Usmanov Asqar Abdullayevich. “Ilm-fan muammolari yosh tadqiqotchilar talqinida”
2. Azizxoʻjayeva N. N. pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent. 2006.y
3. Ziyamammedov, Boʻri, Mamarajab Tojiyev. Pedagogik texnologiya-zamonaviy oʻzbek milliy modeli. Toshkent. 2009.y
4. Xosiyat Xusniddinova Aliyeva. Maktabgacha taʼlim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanish. scientific progress volume 3 | issue 3 | 2022 issn: 2181-1601 www.scientificprogress.uz
5. R.G.Qodirov(2005).Yosh davrlari va pedagogik psixologiya T.: (6-7).
6. “Maktabgacha taʼlim tizimida zamonaviy innovatsion texnologiyalar” <https://doi.org/10.5281/zenodo.6386729> Fayzullayeva Iroda Baxtiyorovna